

Kunnen we hier niet
actiever gaan zorgen
voor beter beslot van
deze problematiek?

Ministerie van Financiën

M. W. 27/2

TER BESLISSING
Aan
de minister

Generale Thesaurie
Directie Financiële
Markten

nota

Beantwoording schriftelijke vragen over geblokkeerde bankrekeningen van Nederlandse burgers, onder wie veel jongeren

Persoonsgegevens

Aanleiding

Het lid Grinwis (ChristenUnie) heeft schriftelijke vragen gesteld over geblokkeerde bankrekeningen, van burgers, onder wie veel jongeren.

Beslispunten

1. Wij adviseren u in te stemmen met de bijgevoegde beantwoording (bijlage 1). Als u instemt verzoeken wij u de aanbiedingsbrief (bijlage 1) te ondertekenen.
2. Graag uw akkoord voor het openbaar maken van de nu voorliggende nota, conform de beleidslijn Actieve openbaarmaking nota's.

Datum

1 februari 2024

Notanummer

2024-0000154979

Bijlagen

1. Kamerbrief

Kernpunten

- De vragen zijn ook gesteld aan de minister van JenV. Omdat de vragen zich voornamelijk richten op uw beleidsterrein adviseren wij u de beantwoording te verzenden.
- Het lid Grinwis noemt geen bron. Daardoor is onduidelijk waar de signalen precies vandaan komen en wat de oorzaak is van blokkades. In zijn algemeenheid zijn herkennen wij signalen over geblokkeerde bankrekeningen van mensen in een kwetsbare positie, maar dit zag niet op de specifieke situatie dit het lid Grinwis noemt. Er is navraag gedaan bij publieksvoorlichting (communicatie) of er daar vragen hierover zijn binnengekomen en er is een mediacheck gedaan. Op basis hiervan is niet meer duidelijk geworden.
- Om die reden is ervoor gekozen de vragen vanuit het oogpunt van zowel fraudedetectie, voorkomen van witwassen als sanctienaleving te beantwoorden.
- In onderstaande tabel worden de belangrijkste vragen en de kern van het antwoord weergegeven.

Toelichting

Vraag	Antwoord
Bent u op de hoogte van signalen vanuit de samenleving, dat er steeds meer jongeren zijn van wie de bankrekening geblokkeerd is, vaak uit hoofde van de Wwft?	Er zijn signalen ontvangen over geblokkeerde bankrekeningen van personen. Zij worden door criminelen misbruikt als geldezel. In veel gevallen gaat het om personen in een kwetsbare positie. De signalen zien niet specifiek op jongeren en de blokkeringen zijn niet per definitie op basis van de Wwft.

Beschikt u over feiten en cijfers?	Er zijn geen feiten en cijfers bekend bij Financiën of de NVB. Wel zijn cijfers bekend over hoeveel rekeningen niet geopend, gesloten of beperkt zijn. Het niet-openen of het sluiten van rekeningen heeft slechts beperkt een Wwft oorzaak.
Wanneer mag een bankrekening geblokkeerd worden, welke rechtsbescherming is er? Vindt u die rechtsbescherming voldoende?	<ul style="list-style-type: none"> • Een rekening kan tijdelijk geblokkeerd worden bij het vermoeden van fraude. De duur van de blokkade is afhankelijk van de duur van het fraudeonderzoek. De bank kan de rekening sluiten als de klant zelf fraude pleegt. • Op grond van de Wwft dienen banken klantenonderzoek te doen, ook bij bestaande klanten als daar aanleiding toe is. Als de bank dit onderzoek niet kan afronden kan deze besluiten de rekening te blokkeren. • Banken dienen bankrekeningen ook te bevriezen in het kader van (Europese) sanctieregelgeving. <p>In alle gevallen is het belangrijk dat de bank contact zoekt met de klant en duidelijk uitlegt waarom de betaalrekening geblokkeerd is en waarom. De klant kan de interne klachtenprocedure van de bank doorlopen en naar het Klachteninstituut voor financiële dienstverlening (Kifid) stappen. Ook staat de gang naar de rechter open.</p>
Herkent u dat onder jongeren het probleem van geblokkeerde bankrekeningen vooral speelt op het MBO en VO? Welke mogelijkheden ziet u om dit tegen te gaan?	Het probleem dat geblokkeerde rekeningen vooral voorkomen bij personen in een kwetsbare positie is bekend. Dit is zorgelijk en heeft aandacht van JenV, OCW en Financiën. Er lopen verschillende initiatieven vanuit deze ministeries om de geldezelproblematiek te adresseren.
Kunt u reflecteren op de betekenis van rekeningblokkades voor jongeren? Bent u van mening dat een geblokkeerde rekening of het niet hebben van een bankrekening een sta-in-de-weg is voor deelname aan het maatschappelijk verkeer?	Een betaalrekening is essentieel is om deel te kunnen nemen aan het maatschappelijk verkeer. Een blokkade is daarom hinderlijk. Consumenten boven de 18 kunnen een basisbetaalrekening openen. Aanvullend hebben banken een convenant gesloten om consumenten, die om bepaalde redenen niet over een basisbetaalrekening kunnen beschikken, daar alsnog toegang toe te bieden. Er wordt toegezegd dat er in gesprek zal worden gegaan met banken over het aanbieden van betaalrekeningen aan minderjarigen in de praktijk.
Kunt u specifiek ten aanzien van minderjarigen aangeven of en wanneer hun bankrekening geblokkeerd mag worden? Hoe zit dat als hun bankrekening misbruikt is door een ouder?	Minderjarigen kunnen niet zelf een betaalrekening openen, dat moet met een wettelijk vertegenwoordiger. Een minderjarige kan, wanneer de betaalrekening geopend is, wel zelf handelingen verrichten, zoals geld overmaken. De NVB geeft aan dat voor misbruik van de betaalrekening door een ouder van een minderjarige er naar het specifieke geval wordt gekeken.

<p>Bent u bekend met het feit dat in Nederland 2,5 miljoen mensen laaggeletterd zijn? Is de communicatie vanuit banken bij een Wwft-klantenonderzoek voor deze groep begrijpelijk? Welk deel van de rekeningblokkades komt voort uit het niet reageren op onderzoeksvragen vanuit de bank?</p>	<p>Deze problematiek is bekend. De NVB heeft aangegeven dat banken niet kunnen aangeven welk deel van de rekeningblokkades voortkomt uit het feit dat mensen niet reageren op onderzoeksvragen vanuit de bank. Banken dienen helder in begrijpelijke taal en duidelijk communiceren met hun klanten. De NVB geeft aan dat de vragen die banken stellen in het kader van een klantenonderzoek variëren en afhankelijk zijn van de situatie en omstandigheden en de uitkomsten over het algemeen schriftelijk gecommuniceerd wordt. De klant is verder zelf verantwoordelijk voor het actueel houden van diens informatie, zoals telefoonnummer, e-mailadres en adresgegevens.</p>
<p>Vindt u de hierboven genoemde signalen over rekeningblokkades zorgelijk? Zo ja, wat wilt u verder doen om dit probleem aan te pakken en ervoor te zorgen dat burgers niet worden uitgesloten van het maatschappelijk verkeer?</p>	<p>Toegang tot een betaalrekening is essentieel. Ook de toegankelijkheid is belangrijk, hierover wordt gesproken in het Maatschappelijk Overleg Betalingsverkeer (MOB). Er zijn uiteraard verbeteringen mogelijk waar de grootbanken mee aan de slag zijn gegaan. Ook vinden er gesprekken plaats met de Betaalvereniging over de verbeteringen bij het openen van bankrekening.</p>

Communicatie

Onduidelijk is waar de, precieze, signalen van Grinwis vandaan komen. Deze zijn niet bekend bij het team publieksvoorlichting (directie communicatie). Media schrijven geregeld over de inzet van jongeren als 'geldezel' of over het blokkeren van betaalrekeningen op basis van de wwft.

Politiek/bestuurlijke context

N.v.t.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.